

РІШЕННЯ
разової спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії

Разова спеціалізована вчена рада Державної установи «Інститут економіко-правових досліджень імені В.К. Мамутова Національної академії наук України» м. Київ прийняла рішення про присудження Маліновській Анастасії Андріївні ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право» на підставі прилюдного захисту дисертації «Господарсько-правове регулювання проявлення та підтвердження належної обачності при виборі контрагента».

«08» липня 2026 року.

Маліновська Анастасія Андріївна народилася 07 липня 1986 р.

У 2008 р. закінчила Національну юридичну академію України ім. Ярослава Мудрого та здобула повну вищу освіту за спеціальністю «Правознавство», кваліфікація – юрист.

З серпня 2008 р. по листопад 2008 р. – асистент кафедри господарського права Донецького університету економіки і права.

З вересня 2012 р. по червень 2013 р. – старший викладач кафедри господарського права Донецького національного університету.

З липня 2013 р. по квітень 2015 р. – провідний юрисконсульт відділу з загально-правової роботи Дирекції з правового забезпечення ТОВ «ДТЕК ЕНЕРГО».

З квітня 2015 р. по травень 2018 р. – провідний юрисконсульт департаменту з претензійно-позовної роботи Дирекції з правового забезпечення ТОВ «ДТЕК ЕНЕРГО».

З травня 2018 р. по квітень 2022 р. – головний юрисконсульт департаменту з претензійно-позовної роботи Дирекції з правового забезпечення ТОВ «ДТЕК ЕНЕРГО».

З листопада 2022 р. по теперішній час – старший менеджер з правового забезпечення ТОВ «МОДУС ІКС».

З листопада 2018 р. по теперішній час – адвокат Адвокатського об'єднання «Перший радник».

З листопада 2021 р. по теперішній час – здобувачка вищої освіти ступеня доктора філософії Державної установи «Інститут економіко-правових досліджень імені В.К. Мамутова Національної академії наук України» (заочна форма навчання).

Тему дисертації затверджено на засіданні Вченої ради Державної установи «Інститут економіко-правових досліджень імені В.К. Мамутова Національної академії наук України», протокол № 15 від 22.11.2021 р.

Науковий керівник – заступник директора Інституту з наукової роботи, завідувач відділу проблем модернізації господарського права та законодавства, доктор юридичних наук, професор **ДЖАБРАІЛОВ Руслан Аятшахович**.

Основні результати дослідження відображено в 5 наукових статтях, які опубліковані в наукових фахових виданнях України та 3 тезах доповідей, опублікованих за матеріалами міжнародних науково-практичних конференцій.

Список опублікованих праць за темою дисертації

Статті у наукових фахових виданнях України

1. Малиновська А. Щодо визначення поняття проявлення належної обачності при виборі контрагентів. *Економіка та право*. 2024. № 2 (73). С. 64 -74. DOI: <https://doi.org/10.15407/econlaw.2024.02.064>
2. Малиновська А. Нормативно-правове регулювання проявлення належної обачності при виборі контрагента за законодавством України та Європейського Союзу. *Актуальні проблеми правознавства*. 2024. № 4 (40). С. 55-60. DOI: <https://doi.org/10.35774/app2024.04.055>
3. Малиновська А. Щодо принципів проявлення та підтвердження належної обачності при виборі контрагентів. *Право України*. 2024. № 8. С. 122 - 135. DOI: <https://doi.org/10.33498/louu-2024-08-122>
4. Малиновська А. Щодо змісту господарських правовідносин з підтвердження суб'єктом господарювання проявлення належної обачності при виборі контрагента. *Український політико-правовий дискурс*. 2025. № 8. С. 211-213. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.15034451>
5. Малиновська А. Щодо алгоритму проявлення належної обачності при виборі контрагента. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2025. № 1. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2025-1/45>

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

6. Малиновська А.А. Щодо значення проявлення належної обачності при обранні контрагентів перед укладанням господарських договорів. *The XIV International Scientific and Practical Conference «The latest opportunities for learning, broadcasting and social development»* (м. Грац, Австрія, 08-10 квітня 2024 р.). Грац. 2024. С. 143-145. URL: <https://eu-conf.com/wp-content/uploads/2024/04/THE-LATEST-OPPORTUNITIES-FOR-LEARNING-BROADCASTING-AND-SOCIAL-DEVELOPMENT.pdf>
7. Малиновська А.А. Щодо питань кібербезпеки у контексті перевірки контрагентів до укладання господарських договорів. *The XIII International Scientific and Practical Conference «Social ways of training specialists in the social sphere and inclusive education»* (м. Прага, Чехія, 01-03 квітня 2024 р.). Прага. 2024. С. 192-194. URL: <https://eu-conf.com/wp-content/uploads/2024/02/SOCIAL-WAYS-OF-TRAINING-SPECIALISTS-IN-THE-SOCIAL-SPHERE-AND-INCLUSIVE-EDUCATION.pdf>
8. Малиновська А.А. Щодо підстав та форм господарсько-правової відповідальності в сфері проявлення та підтвердження належної обачності при виборі контрагента. *IX International Scientific and Practical Conference «Sports,*

learning and self-knowledge in higher education institutions and schools» (м. Грац, Австрія, 01-03 березня 2025 р.), Грац. 2025. С. 50-52. URL: <https://eu-conf.com/wp-content/uploads/2025/03/SPORTS-LEARNING-AND-SELF-KNOWLEDGE-IN-HIGHER-EDUCATION-INSTITUTIONS-AND-SCHOOLS.pdf>

У дискусії взяли участь голова і члени разової спеціалізованої вченої ради:

ГУДИМА Тетяна Степанівна – доктор юридичних наук, професор, заступник завідувача відділу проблем модернізації господарського права та законодавства Державної установи «Інститут економіко-правових досліджень імені В.К. Макутова Національної академії наук України».

ПЕТРУНЕНКО Ярослав Вікторович – доктор юридичних наук, професор, провідний науковий співробітник відділу проблем модернізації господарського права та законодавства Державної установи «Інститут економіко-правових досліджень імені В.К. Макутова Національної академії наук України». Оцінка позитивна із деякими дискусійними моментами:

1. Одним із важливих положень наукової новизни першого рівня, котре сприймається позитивно та заслуговує на підтримку, є авторське визначення проявлення належної обачності при виборі контрагента як системи переддоговірних правовідносин, які виникають між учасниками господарського обігу та спрямовані на отримання і перевірку інформації щодо потенційного партнера. Однак, наведене визначення, попри свою концептуальну новизну та ґрунтовність, на думку рецензента, може потребувати певного уточнення у частині межі між правовими та фактичними діями суб'єкта господарювання. Зокрема, варто було би додатково позначити, з якого моменту інформаційна діяльність набуває характеру правовідносин, тобто стає юридично значимою. На практиці ж левова частка дій з перевірки потенційного контрагента (як-то збір відкритих даних, вивчення медіа, запити до відкритих реєстрів, вивчення судової історії та ін.) має переважно фактичний, а не правовий характер. У той же час, саме правовий статус таких дій набуває особливого значення при вирішенні спорів, особливо податкових. Відтак, представляється доцільним окреслити певну чітку межу між діями як такими та моментом виникнення господарських правовідносин. Вказане є важливим і для побудови доктрини, і для формування національної судової практики. Відповідно, сформульоване дисертанткою визначення можна посилити (звичайно, у подальших наукових публікаціях) за рахунок виокремлення: 1) підготовчих (інформаційно-аналітичних) етапів проявлення обачності; 2) власне юридично значимих дій, які тягнуть настання певних правових наслідків (наприклад, у сфері доказування чи комплаєнсу). Втім, зазначене міркування рецензента жодним чином не применшує вагомості вказаного положення наукової новизни дисертаційного дослідження та особистого внеску дисертантки у його розробку, відтак лише за її бажанням може бути узято до уваги у подальших наукових пошуках.

2. Серед положень, які характеризуються науковою новизною, авторка пропонує розширене бачення суб'єктного складу правовідносин з проявлення

належної обачності при виборі контрагента. Сюди, окрім традиційних учасників господарського обігу (юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців), включено також органи державної влади, органи місцевого самоврядування, їх підприємства та відповідних посадових осіб. Знову ж таки, жодним чином не піддаючи сумніву аргументацію вказаної ідеї, на думку рецензента, при включенні публічно-правових суб'єктів до кола учасників господарських переддоговірних процедур слід враховувати, що органи влади хоча й можуть виступати учасниками господарських правовідносин у певних формах (через створені ними підприємства або у межах делегованих повноважень), однак не завжди наділені достатньою господарською автономією для визнання їх повноцінними суб'єктами у переддоговірних ініціативах; посадові особи цих органів, згідно з галузевими підходами адміністративного та господарського права, діють виключно у межах своїх службових повноважень та не несуть індивідуальної господарської відповідальності (окрім спеціальних випадків). Відтак, з урахуванням наведеного, видається доцільним на рівні подальших наукових розвідок дисертантки або звузити перелік суб'єктів, або додатково уточнити, хто з них у правовідносинах з проявлення належної обачності при виборі контрагента бере участь як суб'єкт господарювання, а хто – як орган публічної влади, що діє в публічному інтересі (навіть якщо у межах господарського договору).

3. Дисертантка пропонує окремі визначення поняттям «проявлення» та «підтвердження» належної обачності, що, безперечно, становить абсолютно новий підхід у науці господарського права й об'єктивно заслуговує схвальної оцінки. Проте, попри запропоноване розмежування, на думку рецензента, ці категорії потребують більш глибокої юридико-догматичної диференціації: зокрема, чи ці явища є послідовними етапами одного господарського процесу (тобто, проявлення тягне за собою підтвердження), чи це самостійні правові конструкції, котрі можуть існувати незалежно одна від одної (підтвердження без об'єктивного проявлення чи навпаки), чи тягне підтвердження належної обачності власні правові наслідки (наприклад, презумпцію добросовісності) і чи можуть такі дії бути самостійним обов'язком суб'єкта господарювання. Відтак, на думку рецензента, у майбутньому, можливо, було би необхідним чітко окреслити доктринальні відмінності між проявленням і підтвердженням належної обачності; встановити, у яких правовідносинах вказані категорії виникають; окреслити відмінності у правовій природі, суб'єктному складі, об'єкті та правових наслідках. Такий підхід, на думку рецензента, дозволить краще інституціоналізувати обидва поняття в господарсько-правовій площині та знизити можливий ризик їх сплутування в правозастосовній практиці.

СОШНИКОВ Антон Олександрович – кандидат юридичних наук, старший дослідник, старший науковий співробітник сектору проблем реалізації господарського законодавства відділу проблем модернізації господарського права та законодавства Державної установи «Інститут економіко-правових досліджень імені В.К. Макутова Національної академії наук України». Оцінка позитивна із деякими дискусійними положеннями та зауваженнями:

1. Як відомо, однією з перших європейських держав, в якій на законодавчому рівні було закріплено концепцію належної обачності, є Франція, де було прийнято

Закон про належну обачність материнських компаній та компаній, що здійснюють контроль над ланцюгами постачання, який вносить зміни до Комерційний кодекс Франції. Водночас у дисертаційному дослідженні авторка не приділяє належної уваги аналізу зазначеного законодавчого акта, зокрема не розкриває його змістовні положення, механізми реалізації тощо. Даний аналіз дозволив би посилити роботу, почути авторську оцінку ефективності впровадження відповідних положень.

2. Дисертантка слушно звертає увагу на необхідність імплементації Директиви ЄС 2024/1760 щодо належної обачності щодо корпоративної сталості. Водночас у роботі відсутній аналіз досвіду держав-членів Європейського Союзу щодо впровадження відповідних положень цієї директиви або суміжного регулювання, що дозволив би опрацювати проблеми правозастосування чи інші виклики, що набуває особливої актуальності для України.

3. Дисертантка пропонує нормативне закріплення окремих правових конструкцій, зокрема поняття проявлення та підтвердження належної обачності при виборі контрагента, а також відповідних принципів у нормативно-правовому акті, що визначає загальні засади правового регулювання господарських відносин в Україні. З огляду на втрату чинності Господарським кодексом України, авторка обґрунтовано звертає увагу на можливість їх закріплення у Цивільному кодексі України, хоча й підходить до цього питання достатньо обережно. Водночас така позиція потребує додаткового обґрунтування, оскільки закріплення зазначених конструкцій у Цивільному кодексі України може викликати дискусії щодо їх відповідності предмету цивільно-правового регулювання та співвідношення з публічно-правовими елементами господарської діяльності. У цьому контексті доцільним виглядає також розгляд альтернативного підходу, зокрема можливості їх нормативного закріплення у Комерційному (економічному) кодексі України, що дозволило б більш системно врегулювати відповідні питання з урахуванням специфіки господарських відносин.

ДОРОШЕНКО Ліна Миколаївна – доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри господарського та адміністративного права Донецького національного університету імені Василя Стуса. Оцінка позитивна із деякими дискусійними положеннями та зауваженнями:

1. Дискусійним видається твердження здобувачки про те, що об'єктом господарських правовідносин з проявлення належної обачності при виборі контрагента є єдиний перелік дій, притаманний всім учасникам господарських правовідносин. Так, авторкою визначено, що суб'єктами проявлення належної обачності при виборі контрагента є всі учасники господарського обігу, які наділені господарською правосуб'єктністю, зокрема, суб'єкти господарювання, органи державної влади і місцевого самоврядування, у тому числі, в особі заснованих ними державних і комунальних підприємств, що виступають у ролі сторін господарського договору. В той же час доцільним вбачається розширити аргументацію в частині: аналізу впровадження алгоритму проявлення належної обачності при виборі контрагента з урахуванням особливостей статусу органів державної влади і місцевого самоврядування, які беруть участь у сфері господарювання, у тому числі, в особі заснованих ними державних і комунальних

підприємств, що виступають у ролі сторін господарського договору; оцінки тих етапів алгоритму, які вже реалізуються органами державної влади і місцевого самоврядування, у тому числі, в особі заснованих ними державних і комунальних підприємств, що виступають у ролі сторін господарського договору, зокрема, в рамках виконання вимог Закону України «Про публічні закупівлі».

2. Потребує уточнення пропозиція авторки про закріплення визначення проявлення та підтвердження належної обачності при виборі контрагента та алгоритму проявлення належної обачності в законодавстві, що регулює господарські відносини. З одного боку, в дисертаційному дослідженні концепція належної обачності при виборі контрагента розглядається як переддоговірна система господарських відносин. І, дійсно, в такому випадку доречним є закріплення положень щодо належної обачності в площині системи господарського законодавства. Водночас, на тлі скасування Господарського кодексу України, дисертанткою не визначено конкретний закон, який міг би акумулювати правові норми щодо проявлення та підтвердження належної обачності при виборі контрагента, за виключенням посилання, що сьогодні таким законом може стати Цивільний кодекс України. Поряд з цим, в Україні прийнята Національна програма адаптації законодавства України до права Європейського Союзу (acquis ЄС), яка передбачає імплементацію положень Директиви 1760/2024 у законодавство України та окреслює, що в рамках такої імплементації в липні 2027 року має бути прийнято відповідний закон. З цієї точки зору, авторці варто було б навести додаткові аргументи на користь вибору правової форми закріплення вимог щодо проявлення та підтвердження належної обачності при виборі контрагента.

3. Зважаючи на те, що імплементація acquis ЄС є зобов'язанням України в рамках євроінтеграційного курсу, авторка обґрунтовано приділяє увагу Директиві 1760/2024, проте недостатнім є аналіз порядку впровадження Директиви 1760/2024 у законодавство України, що мало б супроводжуватися визначенням тих положень, які є прийнятними і тих, імплементація яких вимагатиме зосередження уваги на наявних особливостях. Це дозволило б запропонувати, у якості висновків, рекомендації щодо реалізації Національної програми адаптації законодавства України до права Європейського Союзу (acquis ЄС) в частині належної обачності з урахуванням тих особливостей, які сьогодні мають місце при здійсненні господарських відносин з проявлення і підтвердження належної обачності при виборі контрагента та сприяло б вирішенню наявних проблем.

4. Дисертантка справедливо вказує, що впровадження господарсько-правових підходів з проявлення належної обачності при виборі контрагента в договірний процес суб'єктів господарювання, як певний переддоговірний етап, дозволить позитивно впливати на відповідальне ведення ними бізнесу, забезпечення безпеки господарських правовідносин і зменшення кількості спорів з питань невиконання або неналежного виконання господарських договорів. Дійсно, сьогодні наведена проблематика є актуальною. Однак, поряд із забезпеченням відповідального ведення бізнесу, в роботі доцільно було б проаналізувати вплив такого інструменту і на розвиток корпоративної соціальної відповідальності в частині її соціального аспекту. Концепція корпоративної соціальної відповідальності виходить з того, що суб'єкти господарювання повинні дбати про

працівників, споживачів, суспільство за рахунок внеску у розвиток громад та країни. Тому хотілось би почути думку авторки чи дозволяє впровадження інструментарію з проявлення належної обачності при виборі контрагента забезпечити такий розвиток. Доповнюючи наведене, вбачається, що аналіз впливу впровадження переддоговірної перевірки контрагентів на предмет дотримання стандартів корпоративної соціальної відповідальності може стати предметом подальших наукових досліджень здобувачки.

ПОЄДИНОК Валерія Вікторівна – доктор юридичних наук, професор, професор кафедри економічного права та економічного судочинства Навчально-наукового інституту права Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Оцінка позитивна із деякими дискусійними положеннями та зауваженнями:

1. Одним з головних концептуальних питань, яке постає у зв'язку є темою дослідження, є питання про те, у яких контекстах проводиться належна обачність при виборі контрагента і які завдання вона вирішує. Як видається, дисертантка пов'язує необхідність здійснення такої належної обачності насамперед з досягненням результатів господарської діяльності, належним виконанням господарських договорів, і, особливо, виконанням податкових зобов'язань (с.36 та ін.). Безперечно, усі перераховані аспекти є важливими, однак уявляється, що в сучасних умовах драйверами розвитку явища належної обачності є також і інші питання. Так, зокрема, варто було б приділити більшу увагу фундаментальній трансформації концепції належної обачності, яка відбулася в Європейському Союзі протягом останніх років. Сучасне європейське регулювання дедалі більше пов'язує належну обачність не лише з оцінкою договірних ризиків, а й з управлінням ризиками порушення прав людини, трудових стандартів та екологічних вимог. При цьому невиконання відповідних вимог може ніяк не впливати на виконання договору як такого: наприклад, товари, виготовлені в неприйнятних з точки зору прав людини умовах, можуть повністю відповідати договірним специфікаціям. У дисертації згадується Директива ЄС 2024/1760 від 13 червня 2024 року щодо належної обачності у сфері корпоративної сталості (Corporate Sustainability Due Diligence Directive) (с.80-82), однак її характеристика є швидше оглядовою: відсутній конкретний аналіз проблематики застосування цієї Директиви, змін до неї від 24 лютого 2026 р. (прийняття пропозиції Омнібус I), перспектив транспозиції Директиви в Україні.

2. Дисертантка послідовно концентрується на перевірці безпосереднього контрагента за договором. Тимчасом, у сучасних умовах ключовим напрямом розвитку належної обачності є поширення перевірки не лише на безпосереднього контрагента, а на весь ланцюг постачання/ланцюг створення вартості (supply chain, value chain), включаючи дочірні компанії, постачальників і субпідрядників. З цим пов'язана фундаментальна проблема: чи повинна компанія відповідати за порушення прав людини, екологічні порушення тощо, допущені постачальником другого, третього чи четвертого рівня, де проходить межа юридичного обов'язку контролю та відповідальності? Цей аспект варто було б хоча б побіжно висвітлити в роботі.

3. Після 2022 року перевірка контрагентів у міжнародній практиці

нерозривно пов'язана із санкційними ризиками, перевіркою підсанкційних осіб, контролем через пов'язані компанії, обходом санкцій та обмежувальними заходами щодо кінцевих бенефіціарів. Попри згадки про окремі ризики та загальні питання правосуб'єктності контрагента, дисертація не містить системного наукового аналізу санкційної належної обачності як одного з найактуальніших напрямів розвитку цього інституту, особливо в українському контексті.

4. У світовій практиці одним із найважливіших напрямів розвитку належної обачності є інтеграція механізмів KYC (Know Your Customer), AML/CFT, перевірки структури власності та встановлення кінцевих бенефіціарних власників. Саме ці механізми сьогодні становлять основу ризик-орієнтованого підходу до оцінки контрагентів. Хоча окремі аспекти фінансового моніторингу згадуються при огляді літератури, вони не стали предметом самостійного наукового аналізу та не інтегровані в запропонований авторкою алгоритм належної обачності, внаслідок чого він виглядає дещо спрощеним. Втім, цей аспект, як і вказані вище, може становити напрям подальших наукових досліджень авторки.

Результати відкритого голосування:

«За» - 5 членів ради;

«Проти» - немає;

Тих, хто утримався, немає

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада Державної установи «Інститут економіко-правових досліджень імені В.К. Мамутова Національної академії наук України» присуджує Маліновській Анастасії Андріївні ступінь доктора філософії у галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

Додаток: відеозапис трансляції захисту дисертації з накладенням електронної печатки закладу, що базується на кваліфікованому сертифікаті електронної печатки.

**Голова
разової спеціалізованої вченої ради
доктор юридичних наук
професор**

Тетяна ГУДІМА